

اعتبار‌های تخصیص یافته به گرد پای ریزگردها هم نمی‌رسند

اعتبار یک سد بیشتر از کل اعتبار سازمان منابع طبیعی

محیط زیست ایران «نشست ساحل عاج» را از دست داد

هستی‌بختیار خبرنگار

ایران غایب بزرگ پانزدهمین نشست اعضای متعهد کنوانسیون مقابله با بیابان زایی سازمان ملل در اردیبهشت ماه بود. نشست «ساحل عاج» می‌توانست فرصتی باشد تا ایران به ۱۷۵ عضو کشور نشان دهد سدسازی ترکیه چه حجمی از ریزگردها را روانه سه کشور ایران، سوریه و عراق کرده است! این ریزگردها در دو کشور همسایه تلفات جانی داشته و نفس کشیدن را برای بخش بزرگی از جمعیت انسانی ایران سخت کرده است. این فرصت در حالی از دست سازمان حفاظت محیط زیست و منابع طبیعی و آبخیزداری رفت که کارشناسان تنها راه حل ریزگردهای منطقه‌ای را حضور یک نهاد بین‌المللی و ایجاد یک صندوق بین‌المللی می‌دانند. «علی محمد طهماسبی» دبیر ستاد ملی مقابله با پدیده گرد و غبار کشور بارها در گفت‌وگو با «ایران» تنها راه حل معضل ریزگردهای خارجی را وجود یک نهاد بین‌المللی هماهنگ کننده بین ایران و کشورهای همسایه مبدأ ریزگردها دانسته است. سالانه ۱۵۰ میلیون تن ریزگرداز کشورهای عربستان، اردن، سوریه، عراق، ترکمنستان، ازبکستان، افغانستان، ترکیه، امارات و دیگر کشورهای حوزه خلیج فارس وارد ایران می‌شود. توافق‌های دوجانبه بین ایران و کشورهای همسایه تاکنون کاری از پیش نبرده است. وجود یک نهاد بین‌المللی برای همکاری بین‌المللی ضروری است. حال سؤال این است چرا متولیان از فرصت پیش آمده در ساحل عاج استفاده نکردند؟

«مسعود منصور» رئیس سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور در گفت‌وگو با «ایران» از آمادگی کارشناسان این سازمان برای شرکت در نشست ساحل عاج خبر می‌دهد اما با وجود آمادگی وزارت جهاد کشاورزی و سازمان منابع طبیعی شرایط برای حضور کارشناسان ایرانی مهیا نشد و این فرصت براحتی از دست رفت. «وحید جعفریان» مدیرکل دفتر امور بیابان سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور نیز به «ایران» می‌گوید: «وزارت جهاد کشاورزی و سازمان منابع طبیعی آمادگی خود را برای شرکت در این نشست اعلام کرده‌بودند.» او می‌گوید: «وزارت جهاد کشاورزی ضرورت حضور و استفاده از این کرسی را یادآور شد و پیشنهادهایی هم برای شرکت در آن داد اما مراجع بالاتر از جهاد کشاورزی و منابع طبیعی مثل وزارت امورخارجه و نهادهای دیگر تصمیم‌گیر هستند. شاید این مجموعه‌ها خوب تبیین نشده‌اند.»

او بر لزوم ملحق شدن به کنوانسیون تغییر اقلیم و تنوع زیستی به‌عنوان راه حل‌هایی که کشورهای همسایه را ملزم به همکاری با ایران می‌کند، تأکید و می‌گوید: «ترکیه با سدسازی در بلا دست به سوریه، عراق و ایران آسیب وارد کرده اما در این نشست‌ها با یک لشکر کارشناس شرکت می‌کند و برنامه‌های مرتبط با خودش را جلو می‌برد. کشور ما کشور خشک‌تر و آسیب‌پذیرتری است بنابراین باید مطابق با ملاحظات ملی و در چهارچوب قواعد کشور خودمان از این فرصت‌های بین‌المللی استفاده کنیم.»

■ **عملیات حل معضل ریزگردها در ایستگاه بی‌پولی متوقف شد**

«مسعود منصور» موضوع دیگری را هم پیش می‌کشد. بخشی از ریزگردهایی که هم سلامت جامعه را نشانه رفته و هم مراتع و

کننده گرد و غبار را زمین‌های کشاورزی بایر و دیم زارها می‌داند و می‌گوید: «این عرصه‌ها به‌صورت ناپایدار مورد کشت و زراعت قرار می‌گیرند و در شرایط بحرانی به کانون‌های گرد و غبار تبدیل می‌شوند.»

براساس آمارهای جعفریان ۲۹ میلیون هکتار از اراضی بیابانی کشور تحت تأثیر فرسایش بادی است. از این میزان حدود ۱۳ و نیم میلیون هکتار به‌عنوان کانون‌های بحرانی و خسارت زای فرسایش بادی شناخته می‌شوند.

■ **حقابه فراموش شده دشت‌های سیلابی!**

او بحران طوفان‌های شنی را که تأسیسات، روستاها، جاهه‌ها و اراضی کشور را دفن می‌کنند، متفاوت با طوفان‌های گرد و غبار می‌داند و می‌گوید: «جریان طوفان‌های شن در یکی، دو سال اخیر شدت یافته است.» او هشدار می‌دهد که نباید از بحث طوفان‌های شن غافل شد. جعفریان خارج شدن چندباره قطارهای مسافربری، دفن مسیرهای روستایی در مناطقی چون ریگان و... را نشانه‌ای می‌داند که خبر می‌دهد جغرافیای ایران تنها با پدیده گرد وغبار روبه رو نیست، بلکه طوفان‌های شن با همدستی فرسایش

■ **عملیات حل معضل ریزگردها در ایستگاه بی‌پولی متوقف شد**

موضوع دیگری را هم پیش می‌کشد. بخشی از ریزگردهایی که هم سلامت جامعه را نشانه رفته و هم مراتع و

جنگل‌های داخلی است اما اعتبار اختصاص یافته به سازمان منابع طبیعی هرگز به گرد پای سرعت پراکنش ریزگردها و گسترش بیابان‌ها در کشور نمی‌رسد. او می‌گوید: «فقط در خوزستان ۸ کانون بزرگ و بحرانی ریزگرد داریم که برای تثبیت آنها نیاز به ۳ هزار میلیارد تومان اعتبار است اما در سه، چهار سال گذشته تنها ۲۰۰ میلیون تومان اعتبار در اختیار ما قرار گرفته است.»

گفت‌وگوی دوجانبه عراق و ایران بر محور ریزگردها

وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران

به وزیران خارجه کشورهای دارای منشأ ریزگرد یا مبتلا به بحران زیست‌محیطی حاصل از انتشار گسترده گرد و غبار در منطقه نامه نوشت و در این زمینه پیشنهادات و نظرات ایران را برای مقابله با این بحران زیست‌محیطی مطرح کرد. برای تشدید پدیده گرد و غبار در منطقه و دستور رئیس‌جمهور برای پیگیری عاجل، حسین امیرعبداللهیان وزیر امور خارجه طی نامه‌ای به وزرای سلامت همه مردم منطقه مرتب است، مبتلا به بحران زیست‌محیطی حاصل از انتشار گسترده گرد و غبار در منطقه، تصریح کرد: جمهوری اسلامی ایران علاوه‌بر همکاری‌های فنی دوجانبه برای مهار ریزگردها، خواستار انعقاد یک کنوانسیون منطقه‌ای با مشارکت سازمان ملل متحد و سازمان‌های تخصصی آن بخصوص برنامه محیط زیست ملل

بندی است. او متولی حل کانون‌های بحرانی در اراضی کشاورزی را وزارت جهاد کشاورزی می‌داند و می‌گوید: «بسیاری از دشت‌های سیلابی ما با ساخت سد روی جریان‌های سیلابی به کانون ریزگرد تبدیل شده‌اند. مسئولان معمولاً درباره پرداخت حقابه تالاب‌ها به‌عنوان یکی از روش‌های تثبیت گرد و غبار حرف می‌زنند اما هیچ کس از حقابه دشت‌های سیلابی سخنی به میان نمی‌آورد.» البته با وجود قانونی شدن پرداخت حقابه تالاب‌ها هنوز وزارت نیرو در مقابل پرداخت حقابه تالاب‌ها مقاومت می‌کند. از سوی دیگر سیاست آبی غلط در چند دهه گذشته هر جا که سیلابی را دید روی منابع آبی آن، سد و بند زد و اراضی را از حیز انتفاع انداخت. از بین رفتن دشت‌های سیلابی باعث کاهش جمعیت منطقه، فرسایش خاک و ایجاد کانون ریزگرد شده است. با وجود این پیامدهای خسارت بار این سیاست همچنان گریبانگیر ماست.

جعفریان می‌گوید: «باید بررسی شود که در زیر زمین چه اتفاقی دارد می‌افتاد که کهورهای چند صد ساله ما دچار تنش آبی شده‌اند.» کهور ایرانی کمر بند سبزی جلوی

متحد و سازمان بهداشت جهانی است.

امیرعبداللهیان در این نامه افزوده است: لازم است ذیل این کنوانسیون یک صندوق ایجاد شود که کمک‌های بین‌المللی و منطقه‌ای به آن واریز شده و هر چه سریعتر از محل این صندوق مبارزه با پدیده ریزگردها و بیابان‌زدایی هماهنگ‌تر و سریع‌تر انجام شود.

وزیر امور خارجه در بخش دیگری از نامه خود یادآور شده است: این پدیده زیست‌محیطی مرز نمی‌شناسد و به سلامت همه مردم منطقه مرتبط است، لذا ضرورت دارد که همه دولت‌های منطقه فارغ از مسائل سیاسی در مقابله با بحران گرد وغبار به‌صورت جدی و مؤثر مشارکت کنند.

وزیر امور خارجه در این نیز در خصوص ضرورت اقدام دوجانبه و جمعی برای مهار پدیده گرد و غبار و بیابان‌زایی با وزیران امور خارجه عراق،

■ شنبه ۷ خرداد ۱۴۰۱

■ سال بیست و هشتم

■ شماره ۷۹۱۸

هوای ۸ شهر خوزستان در وضعیت خطرناک

زیست بوم: نفس کشیدن برای خوزستانی‌ها همچنان سخت و طاقت فرسا است. روز گذشته سامانه پایش کیفی هوای کشور، شاخص کیفی هوای هشت شهر خوزستان را بار دیگر در شرایط خطرناک اعلام کرد. در همین ارتباط شاخص کیفی هوای شهرهای اهواز ۵۰۰، امیدیه ۴۶۶، بندرمام ۵۰۰، حمیدیه ۳۲۶، رامشیر ۴۷۸، شادگان ۵۰۰، هندیجان ۵۰۰ و ماهشهر ۵۰۰ اعلام شد. مرکز ملی پایش و هشدار سریع گرد و خاک هواشناسی خوزستان نیز با صدور هشدار سطح نارنجی، تأثیر گرد و خاک از کشور عراق ابتدا بر مناطق غربی و جنوب غربی، سپس بخش‌هایی از مرکز استان تا اواسط روز جمعه پیش‌بینی کرد.

همزمان سازمان هواشناسی نیز با صدور هشدار زرد رنگ، از افزایش سرعت وزش باد (شمال غربی) طی روزهای شنبه، یکشنبه و دوشنبه(۷، ۸، ۹ و ۹ خرداد ماه) خبر داد. نوع مخاطره حاصل از این سامانه افزایش ارتفاع موج در نواحی ساحلی از ۱ تا ۱.۵ متر و در نواحی فراساحلی ۱.۵ تا ۲ متر خواهد بود. در همین ارتباط، امروز (شنبه) تنگه هرمز، نواحی شرقی و مرکزی خلیج فارس و شرق دریای عمان، در نواحی ساحلی و دور از ساحل بوشهر، هرمزگان و سیستان و بلوچستان متأثر از این سامانه خواهند بود. یکشنبه و دوشنبه نیز نواحی شرقی و مرکزی خلیج فارس و شرق دریای عمان، در نواحی ساحلی و دور از ساحل بوشهر، هرمزگان و سیستان و بلوچستان درگیر این پدیده خواهند بود.

امروز (شنبه) استان‌های سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی، اصفهان، یزد و نوار شرقی کرمان و فردا (یکشنبه) استان‌های خراسان جنوبی، نوار شرقی کرمان، سیستان و بلوچستان و جنوب خراسان رضوی نیز تحت تأثیر پدیده وزش باد شدید موقت و گردو خاک، کاهش کیفیت هوا و کاهش شعاع دید قرار خواهند گرفت.

تسمیر

■ **کیفیت هوای تهران در شرایط قابل قبول**

اما روز گذشته، کیفیت هوای تهران که بیشتر در وضعیت خطرناک قرار گرفته بود، با فرارگیری شاخص روی عدد ۷۴ در شرایط قابل قبول ایستاد. همچنین بر اساس بررسی داده‌ها و نقشه‌های پیش‌یابی هواشناسی، وضعیت جوی استان تهران طی پنج روز آینده، آسمانی صاف تا قسمتی ابری گاهی نیمه ابری و در بعضی ساعت‌ها همراه با وزش باد خواهد بود؛ در روزهای شنبه، یکشنبه، دوشنبه و سه‌شنبه(۷، ۸، ۹ و ۱۰ خردادماه) نیز در ساعات روز صاف تا قسمتی ابری و در ساعات بعداز ظهر نیمه ابری همراه با وزش باد خواهد بود. روزهای شنبه تا سه‌شنبه نیز در بخش‌هایی از شمال غرب، غرب و ارتفاعات البرز مرکزی رنگار باران، گاهی رعدوبرق و وزش باد شدید موقت انتظار می‌رود. همچنین بواسطه تشکیل توده گرد و خاک در کشور عراق و انتقال آن به بخش‌هایی از استان‌های ایلام و خوزستان، برای این مناطق آلودگی و کاهش کیفیت هوا پیش‌بینی می‌شود.

■ **گرد و غبار رقیق و محلی در برخی نقاط**

در همین حال روز گذشته، رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوا شرایط جوی هفته آینده را آرام توصیف کرده و تأکید کرد: در نقشه‌ها مخاطره خاصی مشاهده نمی‌شود. وی افزود: «هفته آینده زایل گرد و خاک شدیدی را تجربه خواهد کرد و در سایر نقاط کشور نیز گرد و خاک رقیق و غبار محلی دور از انتظار نیست.» «صادق ضیاییان» تصریح کرد: «هفته آینده بارش‌های پرکنده در شمال غرب کشور پیش‌بینی شده و در سایر نقاط کشور نیز آسمانی صاف و بتدریج ابری همراه با وزش باد و گاهی وزش باد شدید و غبار رقیق و غبار محلی مورد انتظار است.»

به گفته رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوا، دمای هوا به طور کلی روند افزایشی دارد؛ ولی این افزایش دما چشمگیر نیست و نوسانات دمایی مورد انتظار است.

ایرنا- **دکتر «پیتر کالدول»**، دامپزشک معتمد مراکز حفاظت و تکثیر بوزیلنگ آفریقایی که در سفر ۵ روزه به ایران آمده با حضور در محل نگهداری توله یوز در پارک پردیسان، وضع سلامت، نوع تغذیه و نحوه وزن گرفتن این جانور را بررسی و نکات تجربی را به تیمارگران یوز ارائه کرد.

ایسنا- «**میلاد خسروی**» کارشناس ارشد بیوسیستماتیک جانوری و محقق ماهیان غیروبومی ضمن روایت تاریخی کوچ ماهیان در زیستگاه‌ها می‌گوید: تغییرات اقلیمی و فعالیت‌های انسانی سبب شده‌اند تا مهاجرت ماهیان بیش از پیش به خطر بیفتد.

ایرنا- «**لیلا جولایی**»، رئیس اداره حفاظت و مدیریت حیات وحش اداره کل حفاظت محیط زیست استان فارس گفت: لاشه یک خرس قهوه‌ای حدوداً یک‌ونیم ساله در جاده شیراز- اصفهان و حوالی سیوند که در اثر برخورد با خودروها کشته شده بود توسط مأموران محیط زیست مرودشت یافت شد، یک خرس هم بر اثر شکار در اقلید تلف شده است.

تسنیم- «**مصیب امیری**»، مدیر ثبت و حریم آثار، حفظ واحیای میراث معنوی و طبیعی با اشاره به چالش‌هایی در حوزه ثبت آثار و با انتقاد از اینکه تعداد آثار ثبتی کشور در مقایسه با سابقه تمدنی آن بسیار کم است، گفت: نسبت به کشورهایی با تمدن‌های مشابه در این حوزه ضعیف عمل کرده‌ایم. **خبر آنلاین-** «**سرمهنگ زین‌العابدین پشتیبیان**»، فرمانده انتظامی تکاب گفت: در دو هفته اخیر ۲ قلاده خرس در تکاب تلف شدند که در کمتر از ۱۰ ساعت قاتل این خرس‌ها دستگیر و تحویل مقامات قضایی شد.